

FINANSAL ÖZGÜRLÜĞE GİDEN YOLDA HARCAMA VE BÜTÇELEME PRENSİPLERİ

Mustafa Şeref AKIN¹

Özet

Makalede yüksek oranda ve 10 yıl boyunca tasarruf edip erken yaşta emekli olmak için fedakârlık çekenlerin harcama ve bütçeleme yöntemleri incelenmektedir. Harcama yöntemlerindeki prensipleri; ücretsiz opsiyon, ikame mal, tekrar kullanma, indirim mağazasından satın alma ve büyük harcamaları sorgulamadır. Bütçeleme yöntemlerindeki prensipleri; uzun dönem etkisi, önce kendine öde, yarı esnek harcamalara odaklan, yaz ve planla. Harcama ve bütçeleme disiplini getirerek yarı esnek harcama kategorisi olarak listeledikleri konaklama, ulaşım ve gıdayı frenlemekteler. İş yerine yakın hesaplı konaklama yeri seçerek ulaşım maliyetlerini azaltmaktalar. Restoran yerine evde kendi yemeklerini pişirmekteler. Harcamayı ve tasarrufu 10 yıllık getirisiyle ölçmekteler. Kemerleri sıkarak gösterdikleri fedakarlığın tam özgür bir yaşam için değdiğini düşünmekteler.

Anahtar Kelimeler: Harcama, bütçeleme, finansal özgürlük, tutumculuk

EXPENDITURE AND BUDGETING PRINCIPLES ON THE WAY TO FINANCIAL FREEDOM

Abstract

The article examines the expenditure and budgeting methods of those who save a big portion of their income for ten years and sacrifice to retire at an early age. Principles in spending methods; free option, substitute goods, reuse, discount store purchases, and inquiry on big expenditures. Principles in budgeting methods; long-term effect, pay yourself first, focus on semi-flexible spending, write, and plan. By introducing spending and budgeting disciplines, they curb accommodation, transportation, and food, which they list as a semi-flexible spending category. They reduce transportation costs by choosing affordable housing close to the workplace. Instead of the restaurant, they cook their food at home. They do not calculate one-time savings in any of their savings accounts but measure them with a 10-year return. They think that the sacrifice of living with such straps is worth it for a full free life.

Key Words: Spending, budgeting, financial freedom, frugalism

¹ Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, 0000-0002-1850-9118, mustafa.akin@erzincan.edu.tr

1. Giriş

Tutumculuk (frugalism) yüksek tasarruf sayesinde emeklilik yaşını kişinin kendisinin belirlemesidir (Sabourault, 2018). Tutumcular imkanlarının altında yaşayarak hızlı şekilde varlık biriktirerek erken yaşta emekli olmaya çalışmaktadırlar (Adeney- Mr. Money Moustache, 2020: 1). Yüksek tasarruf oranı için harcamaları nasıl düşürdükleri, kontrol altına aldıkları, bütçeleme yaptıkları ve bütçede nelere odaklandıkları bu makalede anlatılmaktadır.

Tutumcular iş hayatından çalışanların tatmin olmadıklarını vurgulamaktalar. Başkasının vizyonu ve misyonu için uğraşıldığını düşünmekte. Buna modern kölelik olarak adlandırmaktalar (Robin vd., 2008: 5; Sabit Gelirli, 2020: 1).

Daha az tüketme kavramı dikkatli kullanma, israf etmeme ve dolayısıyla daha az satın almayı da içermektedir (Fieber, 2015: 7; 2018: 12).

Bilinçli tüketim her kuruşu bilinç şekilde harcama ve her harcamanın nereye gittiğini takip etmeyi gerektirmektedir (Roth, 2020: 1). Mevcut harcamaları kalem kalem incelenerek, gereksiz harcamaları kısılmakta ve tasarruf edilmektedir (Hester, 2019: 45). Kişisel katma değer katan ürünler satın alınmaktadır.

Finansal özgürlük yolunda ilerleyen 28 yaşındaki bir tutumcunun gelir, harcama ve tasarruf oranları verilmiştir (tablo 1) (Mr. Firghtofire, 2020: 1). 2020 Eylül'ünde brüt geliri 4,284.62 EURO ve %40,5'i (1713 EURO) vergiye gitmektedir. Geri kalan 2527 EURO harcanabilir gelirdir. Ek vergi, fazla mesai veya mevcut yatırımlardan gelir ile biraz oynaklık göstermektedir. Eylül ayında 2612.40 EURO geliri ve 373.70 EURO gideri olmuştur.

Tasarruf oranı $\%85,69$ $((2612.40 - 373.70) / 2612.40) * 100$ olarak gerçekleşmiştir.

Tablo: %85 Tasarruf Oranı

Aylar-2020	Harcanabilir gelir (EURO)	Toplam Harcamalar (EURO)	Tasarruf Oranı (%)
Haziran	2472.82	604.41	75.55
Ağustos	3158.49	353.19	88.81
Eylül	2612.40	373.70	85.69

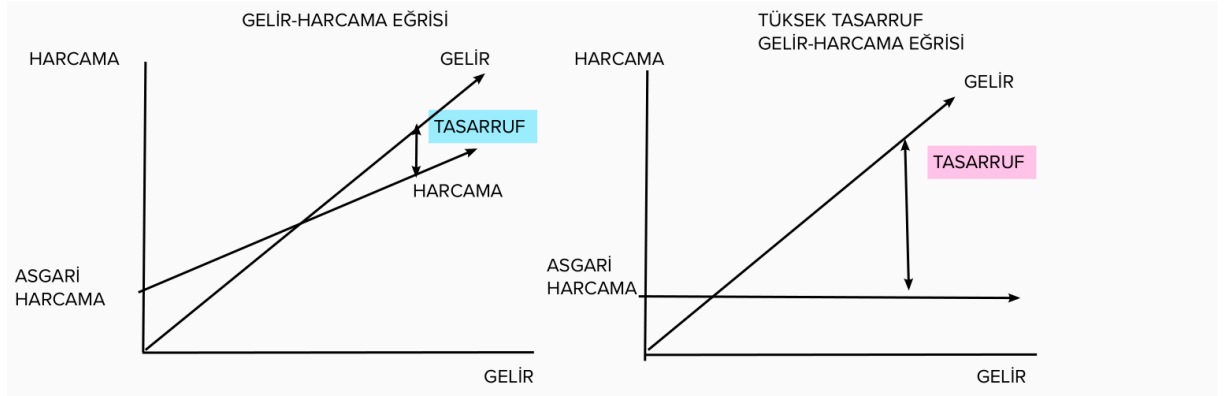
Mr. FightToFIRE, 2020

Yaşam kalitelerini bozmadan bir sistem çerçevesinde gelirin %85'ine tasarruf etmeyi başarmaktadır. Tutumcuların olağanüstü tasarruf oranına ulaşmak için oluşturdukları prensipler makalede işlenmektedir. Öncelikle konaklama, ulaşım ve gıdayı kontrol altında tutmaktalar. Ağırlıklı olarak indirim mağazalarından alışveriş yapmaktalar, kamu taşımacılığını kullanmaktalar ve ebeveynleriyle yaşamaktalar.

2. Model

Şekil 1'de gelir-harcama eğrisinde, tasarruf önce negatiftir. Çünkü kişinin sıfır geliri de olsa asgari harcama yapması gereklidir. Gelir arttıkça gelir-harcama başa baş noktasına ve sonrasında da tasarruf başlayacaktır. Yüksek gelir grubu daha yüksek tasarrufta bulunacaktır. Keynesyen yaklaşımda gelirin sıfır olan noktasındaki harcama otonomdur (Keynes, 1936).

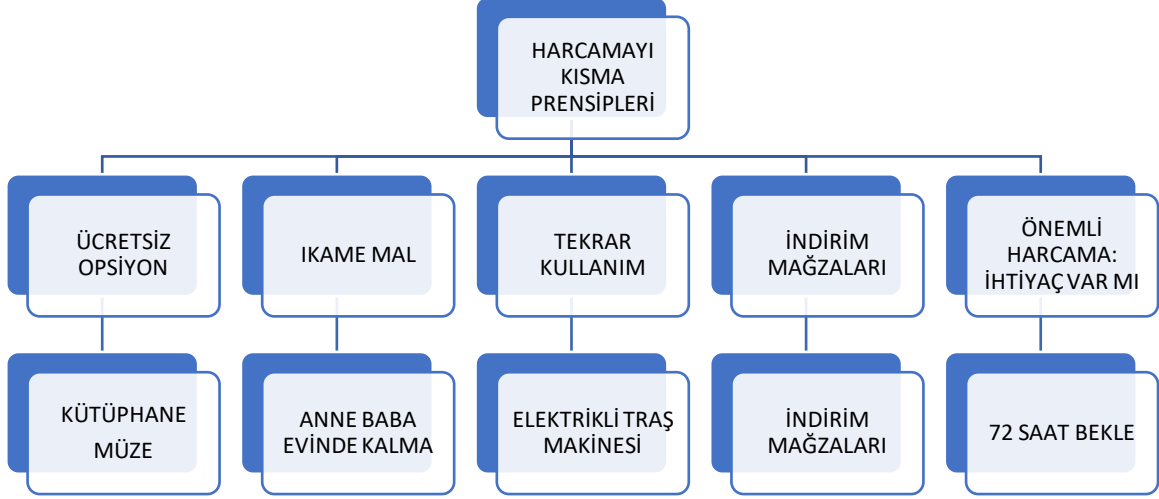
Tutumcularda ise, gelir arttıkça asgari harcama değişmemektedir. Başarılı tutumcular gelirlerinin önemli miktarının erken yaşta biriktirmekteler. Dönem boyunca ihtiyaç harcaması dışında, gelir artışına bağlı ek harcama yapmamaktalar. İstikrarı korumalarının sebebi harcamada ve bütçelemde ana prensiplerini uygulamaktalar.

3. Harcamadaki Ana Prensipleri

Harcamada 5 ana prensipleri; ücretsiz opsiyon, ikame mal, tekrar kullanma, indirim mağazasından satın alma ve büyük harcamaları sorgulamadır (Şekil 1) (Coombes, 2019: 7). İhtiyacı giderecek en ucuz seçenekten başlarlar.

Şekil 1. Harcama Prensipleri

Ücretsiz opsiyon

Paylaşım ekonomisi ve internet sayesinde artık birçok ihtiyacın ücretsiz karşılanması kolaylaştı. Ayrıca kütüphaneler, müzelerin ücretsiz giriş günleri, sosyal medyayı takip, kamunun ücretsiz programları sayesinde okumak, gezmek, eğlenmek için masrafsız seçeneklerdir. Ayrıca kendin yap üzerine çalışarak bozulan araçların tamiri veya aylık rutin ihtiyaçlarının (saç kesme gibi) karşılanma becerileri öğrenilmektedir (Frugalisme Jeremy, 2020a: 1)

İkame Mal ve Hizmet

İkamede (çay ve kahve) benzer ürün daha ucuz olduğu için kullanılmaktadır. Yüksek tasarruf bağlamında ana harcama kalemlerinden biri konaklamadır. Bunun bir çözümü, ebeveynlerle yaşayarak kiradan tasarruf yapılmasıdır. Ayrıca faturalarda bölüşülmektedir. Ulaşımında taksi yerine otobüs hatta ücretsiz ve sağlıklı seçenek olduğu için bisiklet kullanılabilir (Four Pillar Freedom, 2020: 4).

Tablo 2.'de ikame mallara örnek olan bir liste verilmektedir. Aynı ürünün bir benzerinin kullanılmasıyla elde edilecek tasarruf miktarları gösterilmektedir. Harcamaları karşılaştırmaları 10 yıllık bazda yapılmıştır. Bu da tutumcuların bütçelededeki hesaplamada prensiplerinden biridir. Küçük tasarruf miktarlarının uzun dönem perspektifindeki etkisi ortaya konmaktadır.

Hazır-at ürünler yerine bir defada sabit harcamanın yapmanın faydası gösterilmiştir (tırış bıçağı-3000TL). Aylık alınan servislerin evden karşılanmasının tasarrufu sabit maliyeti bir süre sonra karşılamaktadır (saç kesimi-2000TL). Abonman giderleri olan sabit giderlerin mümkün olduğunca azaltılmalıdır (abonmanlıklar-

16400). Abonmanlık hizmetlerinde bir dönem sonra ne kadar harcadığı ve gerçekten ihtiyaç gösteriyor mu sorusu unutulmaktadır. Fast food tarzı sağlıksız yiyecekleri günlük tüketimden uzaklaşıp evde hazırlananların tüketilmesinin tasarruf açısından büyük kazanç getirmektedir (Fast food- 108.000TL). Sigara gibi zararlı alışkanlıklardan tamamen uzaklaşılmasının bütçeye olan katkısı gösterilmektedir (sigarayı bırakma-54.000).

Daha mütevazı ev almanın farkı 200.000 TL. 'den mortgage ödemeleriyle beraber 387.000 TL'nin üstüne çıkmaktadır. Yine iş yerine yakın bir ev alındığında artık kamu taşımacılığı, bisikletle ve yürüyerek gidebilme imkânı sayesinde 130 bin TL. benzin tasarrufu edilebilmektedir.

Tablo 2. İkame Mallar

ÜRÜN	MALİYET	YILLIK/10 YILLIK	İKAME	MALİYET	KAZANÇ
ATILAN TIRAŞ BIÇAKLARI	10'LU SET 80 TL	360/3600	ELEKTRİKLİ TIRAŞ BIÇAĞI	MAKİNE 600 TL (ELEKTRİK HARCAMASI ÇOK DÜŞÜK)	3000
BERBERE GİTME	20 TL	240/2400	ELEKTRİKLİ SAÇ KESME	MAKİNE 400 TL	2000
TELEVİZYONA ABONELİK	150 TL	2000/20000	İNTERNETTEN VEYA SİNEMA	30TL (AYDA İKİ SİNEMA) (3600 TL 10 YILLIK)	16400
LİMİTSİZ CEP TELEFON+ İNTERNET	400 TL	4800/48000	En düşük limitli (EV İNTERNETİ VE WHATSAPP'TAN ARAMA)	35 TL	43800
FAST-FOOD YEMEK YEME, ABUR CUBUR	50 TL (AYDA 20 KEZ)	12000/120000	EVDEN GETİRME, PİŞİRME	5	108.000
SIRADAN KIYAFET/EŞYA ALMA (TEKRAR ALMA,	100 TL	1200/12000	KALİTELİ KIYAFET/EŞYA AL (UZUN	1000	11000

Mustafa Şeref AKIN

YIRTILMA, BOZULMA)			SÜRELİ KULLAN)		
KAHVE	20TL (AYDA 30 KEZ)	7200/72000	EVDE, İŞTE, MUG	5	54.000
SİĞARA İÇME	15 (AYDA 30 KEZ)	5400/54.000	SİĞARAYI BIRAK		54000
YENİ MOBİLYA ALMA	30,000	30000/30000	İKİNCİ EL, TEMİZ	5000	25000
GÖZLÜK ALMA	1000 (YILDA BİR KEZ)	1000/10000	GÖZ OPERASYONU	4500	5500
EV	500,000 (10 YILLIK %15 MORTGAGE)	96801/968010	DAHA HESAPLI EV	300.000 (10 YILLIK %15 MORTGAGE)	968010- 580.806: 387.204
BENZİN	1000 TL	12.000/144.000	İŞE YAKIN EV	100	129.600

Tekrar Kullanma

Sahip olunan ve ikinci el olan malların kullanılmasıdır. Harcamalar ikinci el alınarak düşürülebilir. Mobilyalar ikinci el mağazalarından alınabilir. Bozulan eşyaları tamir edilebilir. Evde bulunan eşyalar (şişeler, torbalar) tekrar kullanılabilir. Buradaki amaç eşyanın uzun süre kullanılmasıdır. Yeniden kullanılabilir ürün tercih edilmektedir (tırış bıçağı yerine elektrik makine, kâğıt havlu yerine el havlususu) (Frugalism Jeremy, 2020b).

Tutumcuların kullandığı organizasyonlardan biri “hiç satın almaz (buy nothing)” (Rockefeller ve Clark, 2013). Bu organizasyona üye olanlar ücretsiz veya çok ucuza ikinci el eşyalarını paylaşmaktalar.

Arabaların değeri amortisman gideri ve sürekli yeni modeller çıkması sebepleriyle düşmektedir. Değeri düşen ve masraf gerektiren araba yerine, ikinci el temiz araba tercih edilmektedir.

İndirimli Mağazalar

Yeni ürünler alınırken fiyat karşılaştırması yapılmaktadır. Özellikle indirim mağazaları fiyatları günlük olarak aşağıda tutulmaktadır. Toplu alımlar da birim başı maliyeti düşürmesi sebebiyle tercih edilmektedir.

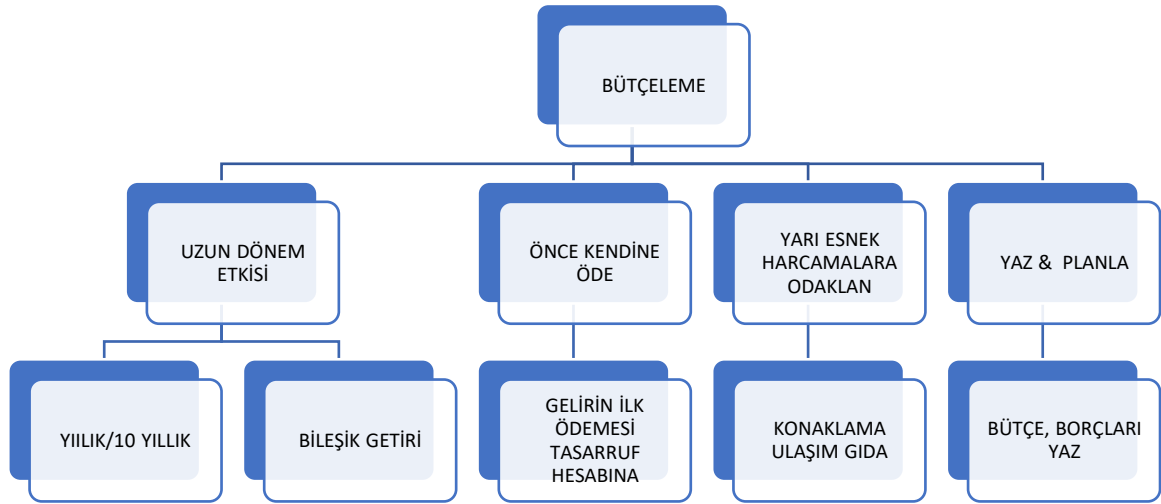
Önemli Harcamada 72-saat Bekleme Kuralı:

Yüksek harcama yapılması gereken durumlarda kişinin gerçekten ihtiyacı olduğunun test edilmesi gerektiğine inanılmaktadır. Eşyaya karşı duyguları soğutmak amacıyla 72 saat beklemekteler. Sonrasında gerçekten bunu alınmasına ihtiyaç var mı diye sorulmaktadır.

4. Bütçe Prensipleri

Bütçede dört ana prensip uygulanmaktadır (Şekil 2). Birincisi, harcamaların etkisini uzun vadede görebilmek için harcamalar yıllık ve 10 yıllık olarak çıkartılmaktadır. İkincisi, bütçede ilk harcamanın kişinin tasarruf hesabına yapılmaktadır. Üçüncüsü bütçe kalemlere zorunlu, yarı esnek ve esnek olarak bölünmekte ve yarı esnek kalemlere odaklanılmaktadır. Dördüncüsü yazı ve planlamadır. Kişi gelirlerini, harcamalarını ve borçlarını kuruşu kuruşu bilmelidir. Tutumcular genellikle başlangıçlarında ciddi şekilde borca girmiş ve ekonomik olarak sıkıntı yaşamış insanlardır. Borçlarını nasıl ödeyeceklerini belirleyerek finansal özgürlüğe başlamışlardır.

Şekil 2. Bütçeleme

Bütçeden ne kadar tasarruf yapılacağını belirleyen faktör konaklama, ulaşım ve gıdadır (Şekil 3).

Zorunlu Harcamalar

Tutumcular kişilerin borç ödeme ve tasarruf hesabına yaptıkları harcamaları zorunlu olarak görmekteler. Finansal özgürlük yolunda önce kredi kartı, tüketici kredisi benzeri yüksek faizli borçlar temizlenmelidir (Dana, 2019; Fisker, 2020; Hagstrom, 2013). Finansal piyasa yatırımlarında kredi kullanılmamakta ama gayrimenkul kredisi istisna kabul edilmektedir.. Ayrıca sağlık ve eğitim harcamaları da kişinin kendisini geliştirdiği için zorunlu harcama olarak görülmüştür.

Yarı Esnek Harcamalar

İnsanların konaklamadan kıyafete kadar yapması gereken ana ne kadar yapabileceğinin kendisinin ayarlayabileceği harcama biçimidir. Tutumcuların odaklandıkları 3 kalem vardır: Konaklama, ulaşım, gıda (Collins, 2016).

Konaklama

Daha ucuz ve ihtiyaçlara daha uygun konutlar satın alınmalı veya kiralanmalıdır. İş yerine daha yakın bir yerde konaklama ulaşımdan yüksek tasarruf sağlayacaktır. Sahip olunan ev kişinin mal varlığının bir parçası değildir. Kira geliri elde edilememektedir. İhtiyaçları karşılamak üzere yer seçilmelidir. Metrekare olarak küçük daire olması faturalar azaltmakta, temizlik ve ev işlerini kolaylaştırmaktadır. Evde enerji tasarruflu ısıtıcıların, ampullerin takılması faturaları daha da düşürmektedir. Su kaçakları takip edilmelidir. Ev yalıtımı enerji ihtiyacını azaltmaktadır.

Ulaşım

Evin konumu ulaşım masraflarını belirlemektedir. Tutumcular araba satın almak için kredi almamaktalar. Mümkün olduğu gibi bisiklet veya yaya olarak hareket etmekteler. Araba sürekli değiştirilirse ciddi bir yenileme farkı ödenmektedir. Araba bozuluncaya kadar kullanılmalıdır. Tamir için ödenecek maliyet yeni araba maliyetinin altında olduğu sürece araba kullanılmaya devam edilmelidir. Mümkün olduğunca evden çalışarak ulaşım masrafları azaltılmalıdır.

Gıda

Pahalı restoran yemeklerinden uzak durulmalıdır. Taze gıdalar alınmalıdır. Tutumcular yemeklerini kendileri pişirirler. Hatta bahçe kirayıp kendi ürününü yetiştirmekteler.

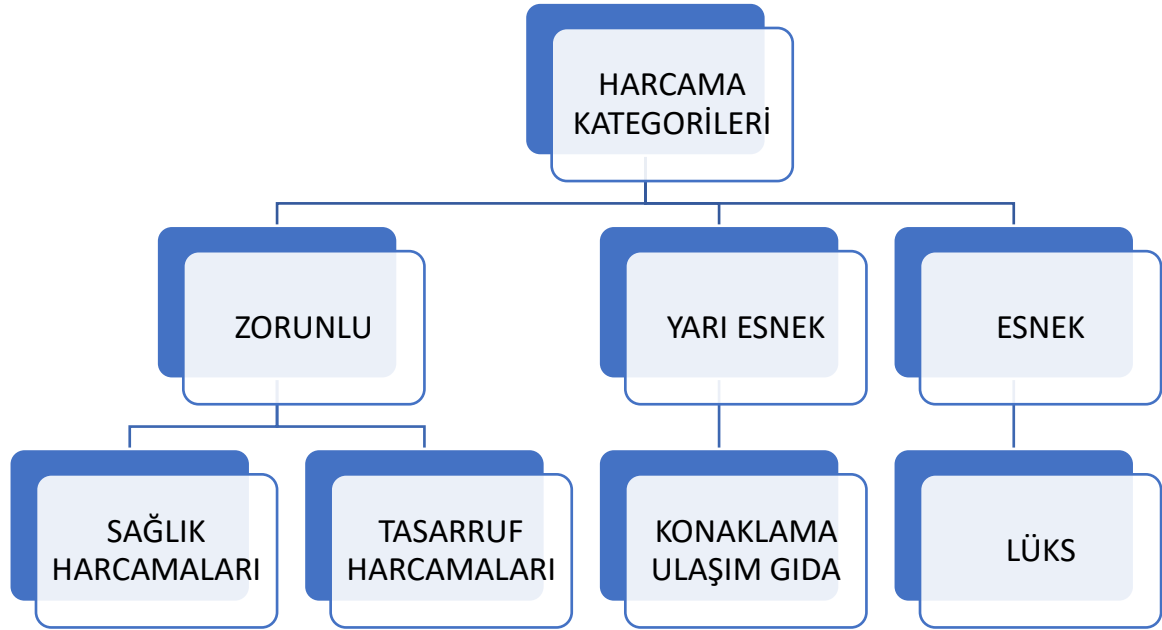
Sık tükettiklerini büyük miktarda alarak adet başına maliyeti düşürmekteler. İndirim mağazalarında nakitle alışveriş yapmaktalar. Mümkünse direk toptancıdan veya üreticiden tedarik etmekteler.

Zincir mağazaların promosyonları ve fiyatları karşılaştırmaktalar. Markalı ürünler yerine jenerik ürün (mağazaların markalı ürünlerini) almaktalar.

Esnek olan harcamalar

Tamamen azaltılmalı olanlar lüks olan herhangi bir eşya ve hizmet: Pahalı tatiller, lüks kıyafet gibi.

Şekil 3. Harcama Kategorileri

5. Harcamaları Takip Etme: Bütçeleme

Zorunlu harcamalarda “önce kendisine ödeyerek” erken emekliliğe para yatırılmaktadır (Browning ve Browning, 2020: 2). Örnekte gelirin her ay %10’u erken emekliliğe yatmaktadır. Hedef %30’a çıkarmaktır (tablo 3). Bunun için 1000 lira tasarruf yapmak zorundadır. Sağlık sigortası hastalığa karşı tedbir iken ve eğitim harcamaları kişinin kendisini geliştirmesidir.

Hedefe ulaşmada lüks harcamalardan restoranı yarı yarıya kesmektedir. Ancak esas maliyet yarı esnek harcamalardan konut, gıda ve ulaşım harcamalarıdır. Bunları da iş yerine daha yakın yere taşınarak kira giderini düşürmektedir. Ayrıca benzin masrafını azaltmaktadır. Yarı esnek harcamaları arasında telefon, internet, kablolu yayın operatörleri de değiştirilebilir.

Mustafa Şeref AKIN

Tablo 3. Bütçeleme

Gelir/Aktif	Harcamalar/Pasif	Hedef
Maaş 5000TL net	Zorunlu harcamalar: Önce kendine öde: Hedef tasarruf: %10 (500TL) Sağlık sigortası (tamamlayıcı): 300 Eğitim : 200	Zorunlu harcamalar: Önce kendine öde: Hedef tasarruf: %30 (1500TL) Sağlık sigortası (tamamlayıcı): 300 Eğitim : 200
	Yarı Esnek harcamalar Kira 1500 Gıda 1000 Ulaşım 500 Telefon 200 Elektrik 100 Su 50 Kablolu kanal 50 İnternet 100	Yarı Esnek harcamalar Kira 1150 Gıda 800 Ulaşım 300 Telefon 200 Elektrik 100 Su 50 Kablolu kanal 50 İnternet 100
	Esnek Sinema 50 Restoran 400	Esnek Sinema 50 Restoran 200

Gelirin %80'ini tasarrufa ulaşması için maaş artışı gereklidir. 3500 TL.'lik harcamayı yükseltmeden, geliri 17500 TL ulaşması gereklidir. Tutumcular tasarruf sürecini uzun vadelerle görmekteler. Daha yüksek maaş fırsatları çıktıkça iş ve pozisyon değiştirmekteler.

Sonuç

Tutuncuların harcama kalıpları çok farklıdır. Erken yaşta emekli olmayı hedeflemekteler. Harcama ve bütçeleme prensipleri geliştirmişlerdir. Harcamalarda yapılması ve yapılmaması gerekenler olarak iki ayrı kategori vardır (Tablo 4).

Tablo 4. Kabul Edilir ve Edilmez Harcamalar

Kabul edilebilir	Kabul edilmez
Hesaplı restoranda yemek yeme	Pahalı restoranda yemek yeme
Ucuz seyahat	Pahalı seyahat
Kullanılmış araba	Yeni araba
Hane halkında tek araba	Hane halkında iki araba
Sağlıklı olmak ve spor yapmak için yeni kıyafet	Güzel görünmek için yeni kıyafet.
Fonksiyonel eşyalar	Göz alıcı eşyalar
Evden aktivite yapmak için çıkmak	Evden alışveriş yapmak için çıkmak

Liste kısıtlayıcı olarak görülebilir. Ama tutumcuların bakış açısı şöyledir: Bir çift olarak haftada iki defa içki, tatlı ve kahve dahil pahalı restoranda yemek yenmesi kişi başı 300 TL. 'ye mal olmaktadır. Bunun karşılığında hafta 1 defa iyi bir restoranda sadece yemek yemeleri kişi başı maliyeti 50 TL'dir. Aradaki fark kişi başı 250 TL birinci yemek ve 300 TL ikinci yemektir. Toplamda 550 TL'dir. Bunun çifte 10 yıllık ek maliyeti 264 bin TL.'dir. Hangisi tercih edilmeli? 1040 defa lüks restoranda oturmaya mı yoksa bankada 264 bin lira mı? Bütün diğer harcamalar için hesap yapıldığında milyonları bulmaktadır. Üstelik finansal yatırımlarla ciddi ek gelir elde edilmektedir. 10 yıl boyunca yapılan fedakarlıklardan sonra erken emekliye ayrılıp bağımsız yaşanmaktadır.

Ana düşünce her harcamayı uzun vadeli düşünerek hareket edilmelidir. Belli bir eşik geçildikten sonra daha lüks harcamalar yapılabilir. Buradaki eşik pasif gelir (menkul veya gayrimenkul gelir) ile elde edilen kazancın masrafları karşılamaıdır (Cooley vd., 1998: 5; Lynch, 2012: 12-25; Bengen, 1994: 14).

Tutumcuların harcamaları kısmak için veya emekliliklerini geçirmek için tercih ettikleri bir seçenekte geo-arbitrajdır. Yaşamın (ulaşım, konaklama, gıda) pahalı olduğu yerden ayrılıp daha hesaplı bölgelere taşınmak olarak ifade edilebilir.

Kaynakça

- Adeney, P.J. (Mr. Money Mustache). (2020). Where to Start. <https://www.mrmoneymustache.com/>
- Bengen, W. P. (1994). Determining Withdrawal Rates Using Historical Data. *Journal of Financial Planning*, 14–24.
- Browning, A., & Browning, C. (2020). Financial Independence Retire Early Workbook. <https://www.ourrichjourney.com/workbook>.
- Collins, J. L. (2016). *The Simple Path to Wealth: Your road map to financial independence and a rich, free life*. CreateSpace Independent Publishing Platform.
- Cooley, P., Hubbard, C., & Walz, Daniel. (1998). Retirement Spending: Choosing a Sustainable Withdrawal Rate. *Journal of the American Association of Individual Investors*.
- Coombes A. (2019). How to retire early: A 5-step plan. <https://www.marketwatch.com/story/how-to-retire-early-2016-07-19>
- Dana, M. (2019). Debt Free. <https://www.youtube.com/watch?v=8zf1-Ntho4s> (Erişim tarihi: 5.3.2020)
- Fisker, J. L. (Early Retirement Extreme). (2020). Where to Start. <http://earlyretirementextreme.com/> (Erişim tarihi 5.5.2020)
- Fieber J. (2018). *5 Steps To Retire In 5 Years*. CreateSpace Independent Publishing Platform.
- Fieber J. (2015). *The Dividend Mantra Way: Achieving Financial Independence By Living Below Your Means And Investing In Dividend Growth Stocks*. CreateSpace Independent Publishing Platform.
- Fisker, J. L. (2010). *Early Retirement Extreme: A Philosophical and Practical Guide*. CreateSpace Independent Publishing Platform.
- Four Pillar Freedom. *How to Earn Financial Independence?* <https://fourpillarfreedom.com/> (Erişim tarihi: 7.2.2020)
- Frugalisme Jeremy (2020a) La motivation https://www.youtube.com/watch?v=cnOzdjd_1M4 (Erişim tarihi: 3.3.2020)
- Frugalisme Jeremy. (2020b). 5 Vérités Sur La Liberté Financière <https://www.youtube.com/watch?v=wrq16SFCtVQ> (Erişim tarihi: 4.3.2020)
- Hagstrom R. G. (2013). *The Warren Buffett Way*. Wiley.
- Mr. FightToFIRE.(2020). Saving Rate. <https://www.fighttofire.com/my-monthly-savings-rate-report-january-2020/> (Erişim tarihi: 4.10.2020)

- Hester T. (2019). *Work Optional: Retire Early the Non-Penny-Pinching Way*. Hachette Book Group.
- Keynes, J. M. (1936). *The General Theory of Employment, Interest and Money*. London: Macmillan
- Lynch, P. (2012). *One Up On Wall Street: How To Use What You Already Know To Make Money*. Simon & Schuster.
- Pfau, Wade (2018). The Trinity Study And Portfolio Success Rates (Updated To 2018) <https://www.forbes.com/sites/wadepfau/2018/01/16/the-trinity-study-and-portfolio-success-rates-updated-to-2018/#2d5423976860> (Erişim tarihi: 4.2.2020)
- Robin, V., Dominguez J., & Tilford, M. (2008). *Your Money Or Your Life: 9 Steps to Transforming Your Relationship with Money and Achieving Financial Independence*, Penguin Books
- Rockefeller R. ve Clark,L. (2013). Buy Nothing. (<https://buynothingproject.org/about/>)
- Roth, J.D. (2020). *Master Your Money!* <https://www.getrichslowly.org/> (Erişim tarihi: 4.3.2020)
- Sabit Gelirli (2020). Seçme Özgürlüğü. <https://sabitgelirli.com/secme-ozgurlugu-ve-bu-anahtar-gucu/>
- Sabourault, I. (2018). Complément d'enquête. La retraite à 40 ans ! https://www.youtube.com/watch?v=baLUYNLu_jk (Erişim tarihi: 10.01.2020)
- Sethi Ramit (2019). *I Will Teach You to Be Rich* Workman Publishing Company; Revised edition